

15. Copley, A. J. (2001). Creativity in education & learning: A guide for teachers and educators. New York: Routledge. [in English]

16. Mykhailiuk, O., & Vershyna, V. (2022). Ambivalentnist myslennia yak sposib podolannia kohnityvnoho dysonansu [Ambivalence of thinking as a way to overcome cognitive dissonance]. *Filosofia ta politolohiia v konteksti suchasnoi kultury*, 14(1(29)). S. 42–50. URL : <https://doi.org/10.15421/352206> [in Ukrainian]

17. Chang, M. M. (2019). Task-based language teaching and technology. *Computer Assisted Language Learning*. Vol. 32. No. 3. P. 193–211. [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ГОЛОВКО Ірина – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та іноземних мов Центральноукраїнського національного технічного університету.

Наукові інтереси: професіоналізація навчання іноземній мові, іншомовна комунікативна компетенція, сучасні підходи до викладання іноземних мов в нелінгвістичних ЗВО, інноваційні методи навчання іноземної мови за професійним спрямуванням фахівців технічного профілю.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

HOLOVKO Iryna – PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor of International Economic Relations and Foreign Languages Department Central Ukrainian National Technical University.

Scientific interests: professional-oriented foreign language teaching, modern techniques in practicing foreign language skills, foreign language communicative competence, appliance of innovative teaching methods at non-linguistic higher educational institutions.

Стаття надійшла до редакції 19.03.2026 р.

Стаття прийнята до друку 29.03.2026 р.

УДК 373.2/3:811.161.2+811.111:004.9

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-223-694-699

ISSN 2415–7988 (Print) ISSN 2521–1919 (Online)

КІНДЕЙ Леся –

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної та початкової освіти
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4514-7669>
e-mail: lesyakindei@gmail.com

НІКІТІНА Олена –

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної та початкової освіти
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1045-5300>
e-mail: hele-nikitin@ukr.net

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМОДАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ МОВЛЕННЕВИХ УМІНЬ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ТА МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті обґрунтовано теоретико-методичні засади використання мультимодальних технологій у формуванні мовленнєвих умінь дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Актуальність проблеми зумовлено оновленням змісту дошкільної і початкової освіти; посиленням компетентнісного, діяльнісного, комунікативного й інтегрованого підходів; потребою врахування мультимодальної природи сучасної дитячої комунікації. Уточнено, що мультимодальні технології доцільно розглядати як педагогічно організовану систему мовленнєвої діяльності, у якій слово взаємодіє із зображенням, звуком, рухом, жестом, інтонацією, предметною дією, просторовою організацією та цифровим ресурсом. Доведено, що методичну цінність мультимодальних технологій потрібно визначати не кількістю залучених засобів, а їхньою здатністю активізувати конкретні мовленнєві дії дитини: слухання, розуміння, називання, опис, діалог, переказ, пояснення, елементарне аргументування, створення усного або письмового висловлення. Акцентовано, що для дітей дошкільного віку мультимодальність є природним способом пізнання й комунікації; у початковій школі її використання набуває більшої навчальної цілеспрямованості та охоплює роботу з текстом, зображенням, схемою, аудіо- й цифровим матеріалом. Запропоновано авторську класифікацію мультимодальних технологій за їхнім мовленнєво-розвивальним потенціалом: візуально-мовленнєві, аудіально-мовленнєві, кінетично-жестові, театральні-ігрові, текстово-візуальні, цифрово-інтерактивні й інтегровані. Обґрунтовано, що таку класифікацію можна використовувати для добору освітніх завдань у закладах дошкільної освіти, початковій школі та в професійній підготовці майбутніх вихователів і вчителів початкових класів. Практичне значення дослідження полягає у можливості застосування його результатів для розроблення мовленнєвих ігор, занять, уроків, театралізованих вправ, завдань із візуальними опорами і цифрово підтриманих мовленнєвих практик, спрямованих на розвиток зв'язного мовлення, комунікативної ініціативності й здатності дитини створювати власне висловлення в різних освітніх ситуаціях.

Ключові слова: мультимодальні технології, мовленнєві вміння, дошкільний вік, молодший шкільний вік, дошкільна освіта, початкова освіта, мультимедіація, мовленнєвий розвиток.

KINDEI Lesia –

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Preschool and Primary Education of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4514-7669>
e-mail: lesyakindei@gmail.com

NIKITINA Olena –

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Preschool and Primary Education of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1045-5300>
e-mail: hele-nikitin@ukr.net

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF USING MULTIMODAL TECHNOLOGIES IN THE FORMATION OF SPEECH SKILLS OF PRESCHOOL AND PRIMARY SCHOOL CHILDREN

The article substantiates the theoretical and methodological foundations of using multimodal technologies in the formation of speech skills of preschool and primary school children. The relevance of the issue is determined by the renewal of preschool and primary education content; the strengthening of competence-based, activity-based, communicative and integrated approaches; and the need to take into account the multimodal nature of contemporary children's communication. It is clarified that multimodal technologies should be considered as a pedagogically organized system of speech activity in which the word interacts with image, sound, movement, gesture, intonation, object-based action, spatial organization and digital resources. It is proved that the methodological value of multimodal technologies should be determined not by the number of resources involved, but by their ability to activate specific speech actions of a child: listening, understanding, naming, describing, dialoguing, retelling, explaining, elementary reasoning and creating oral or written utterances. It is emphasized that for preschool children multimodality is a natural way of cognition and communication; in primary school, its use acquires greater educational purposefulness and involves working with text, images, diagrams, audio and digital materials. The article proposes an author's classification of multimodal technologies according to their speech-developmental potential: visual-speech, auditory-speech, kinetic-gestural, theatrical-play, text-visual, digital-interactive and integrated technologies. It is substantiated that this classification may be used for selecting educational tasks in preschool institutions, primary school and the professional training of future preschool educators and primary school teachers. The practical significance of the research lies in the possibility of applying its results to the development of speech games, classes, lessons, dramatized exercises, tasks with visual supports and digitally supported speech practices aimed at developing coherent speech, communicative initiative and the child's ability to create their own utterance in different educational situations.

Key words: multimodal technologies, speech skills, preschool age, primary school age, preschool education, primary education, multiliteracies, speech development.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасний освітній простір зумовлює посилену увагу до мовленнєвого розвитку дитини як основи її пізнавальної активності, комунікативної взаємодії, соціалізації, навчальної успішності та особистісного самовираження. У дошкільному віці мовлення формується передусім у природних для дитини видах діяльності – грі, спілкуванні, художньо-мовленнєвій, пізнавальній, руховій, театралізованій і творчій активності. У початковій школі розвиток мовленнєвих умінь поступово набуває ознак цілеспрямованої навчальної діяльності, оскільки їх формування безпосередньо пов'язано з опануванням читання і письма, усного й писемного мовлення, роботою з текстом, елементарним аналізом мовних явищ та участю в навчальному діалозі.

Нормативні документи у сфері дошкільної та початкової освіти орієнтують педагогічну практику на формування компетентностей дитини, її здатності діяти в різних життєвих і навчальних ситуаціях, спілкуватися державною мовою, засвоювати елементи іншомовної комунікації, працювати з інформацією, виявляти ініціативність і творчість [1–8]. Безсумнівно, особливої значущості набуває добір освітніх технологій, що не обмежують мовленнєвий розвиток засвоєнням мовних одиниць, а забезпечують активне творення здобувачем освіти смислів через слово, зображення, рух, жест, звук, інтонацію, цифрову взаємодію, драматизацію та моделювання ситуацій спілкування.

Одним із перспективних напрямів оновлення мовної освіти є використання мультимодальних технологій, сутність яких полягає в організації навчальної й комунікативної діяльності через поєднання різних модусів сприймання, осмислення та продукування інформації. Для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку такий підхід є природним, оскільки дитина цього вікового періоду пізнає світ завдяки словесному поясненню у поєднанні із зоровими образами, слуховими враженнями, рухом, емо-

ційними переживаннями, предметними діями, грою і творчою взаємодією.

У сучасній педагогічній практиці спостерігається тенденція до звуженого трактування мультимодальності, коли її отождолюють із використанням презентацій, відео, картинок або інтерактивних вправ, проте мультимодальність передбачає методично вмотивоване поєднання різних знакових систем для створення й інтерпретації смислів. З огляду на це актуалізується потреба в теоретичному й методичному осмисленні мультимодальних технологій як засобу формування мовленнєвих умінь дітей у дошкільній і початковій освіті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематику мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку ґрунтовно представлено в українській дошкільній лінгводидактиці. У працях А. Богущ, Н. Гавриш, Н. Маліновської та інших дослідників мовленнєвий розвиток розглянуто як багатовимірний процес, що охоплює збагачення словника, формування граматично правильного мовлення, розвиток зв'язного мовлення, комунікативної активності, мовленнєвої культури, здатності дитини слухати, розуміти, відповідати, ставити запитання й будувати власне висловлення [9; 10; 11, с. 3–7]. У початковій освіті вагомим значення набула лінгводидактична традиція, представлена працями М. Вашуленка та інших українських методистів, у яких розкрито закономірності формування мовленнєвих умінь молодших школярів, роботи з текстом, розвитку усного й писемного мовлення, навчання грамоти та культури мовленнєвого спілкування [12].

Теоретичні засади дослідження мультимодальності сформовано на основі праць The New London Group, Г. Кресса, Г. Кресса й Т. ван Левена, К. Джуїтт, Дж. Беземера, К. О'Галлоран, М. Волш та інших учених [13, с. 60–92; 14; 15; 16; 17, с. 211–239]. У цих наукових розвідках обґрунтовано ідею мультитиперацій і доведено, що сучасну комунікацію не обмежено словесним текстом, її можна реалізувати

через взаємодію мовного, візуального, аудіального, жестового, просторового й цифрового модусів.

Для впровадження мультимодальних технологій у дошкільну та початкову освіту особливого значення набувають міжнародні дослідження щодо педагогічно доцільного використання цифрових технологій у роботі з дітьми дошкільного й молодшого шкільного віку. У документах UNESCO цифрові ресурси розглянуто як інструмент підтримки навчання, взаємодії, доступності, інклюзивності та якості освітнього процесу [20]. Такий підхід дає підстави трактувати мультимодальні технології як засіб його збагачення, урізноманітнення й методично вмотивованої організації мовленнєвого спілкування.

Для теоретичного обґрунтування досліджуваної проблеми важливими є положення Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти щодо комунікативної спрямованості навчання, сучасні праці з проблем мультимодальності в англомовному освітньому середовищі [18; 19]. У них підтверджено значення зображення, жесту, руху, аудіо- й цифрових ресурсів для підтримки мовленнєвої взаємодії, формування комунікативної активності та створення навчальних ситуацій, у яких дитина не лише сприймає інформацію, а й продукує власне висловлення.

У результаті аналізу наукових джерел встановлено, що проблема використання мультимодальних технологій у формуванні мовленнєвих умінь дітей дошкільного та молодшого шкільного віку ще не має достатньо системного методичного представлення. Зокрема, подальшого уточнення потребують сутність мультимодальних технологій з позиції мовленнєвого розвитку дитини, їхній мовленнєво-розвивальний потенціал, критерії добору таких технологій для дошкільної та початкової освіти.

Мета статті – теоретично обґрунтувати сутність мультимодальних технологій у формуванні мовленнєвих умінь дітей дошкільного та молодшого шкільного віку й систематизувати їх за мовленнєво-розвивальним потенціалом.

Для досягнення мети визначено такі завдання: уточнити зміст поняття «мультимодальні технології» з позиції мовленнєвого розвитку здобувачів освіти; визначити мовленнєві дії, які можна активізувати засобами мультимодальних технологій; виокремити основні групи мультимодальних технологій і розкрити їхній методичний потенціал у дошкільній та початковій освіті.

Виклад основного матеріалу дослідження. Теоретичне осмислення проблеми використання мультимодальних технологій у формуванні мовленнєвих умінь дітей дошкільного та молодшого шкільного віку передбачає звернення до нормативних засад дошкільної й початкової освіти та наукових праць із питань мовленнєвого розвитку дітей, мультимодальності, мультилітерації і цифровізації освітнього процесу. На підставі аналізу цих джерел мультимодальність доцільно розглядати як педагогічно значущий спосіб організації мовленнєвої діяльності дитини в сучасному освітньому середовищі, а не як допоміжний засіб унаочнення навчального матеріалу.

У межах дослідження мультимодальні технології потрактовано як педагогічно організовану систему способів, прийомів, засобів і видів діяльності, що забезпечують формування мовленнєвих умінь через цілеспрямовану взаємодію слова, зображення, звуку,

руху, жесту, інтонації, предметної дії, просторової організації та цифрового ресурсу. Їхня сутність виявляється в активізації конкретних мовленнєвих дій дитини – слухання, розуміння, називання, опису, діалогу, переказу, пояснення, елементарного аргументування, створення усного або письмового висловлення – через методично вмотивоване поєднання наочних, аудіальних, рухових, предметно-практичних і цифрових засобів.

За мовленнєво-розвивальним потенціалом доцільно виокремити такі групи мультимодальних технологій: візуально-мовленнєві, аудіально-мовленнєві, кінетично-жестові, театральні-ігрові, текстово-візуальні, цифрово-інтерактивні та інтегровані. Така систематизація уможливорює співвіднесення кожної групи технологій із конкретними мовленнєвими вміннями, віковими особливостями дітей і методичними завданнями дошкільної та початкової освіти. Вона може слугувати практичним орієнтиром для добору мовленнєвих ігор, занять, уроків, театралізованих вправ, завдань із візуальними опорами та цифрово підтриманих мовленнєвих практик у професійній підготовці майбутніх вихователів і вчителів початкових класів.

Сучасне розуміння мовленнєвого розвитку дитини сформовано на засадах поєднання компетентнісного, діяльнісного, комунікативного, інтегрованого й особистісно орієнтованого підходів. У нормативних документах дошкільної та початкової освіти мовлення представлено як засіб засвоєння знань та інструмент спілкування, пізнання, соціальної взаємодії, культурної ідентифікації й самовираження дитини [1–4]. Такий підхід передбачає розгляд мовленнєвих умінь у тісному зв'язку з життєвим досвідом дитини, її емоційною сферою, пізнавальною активністю та здатністю взаємодіяти з іншими учасниками освітнього процесу, що зумовлює потребу в організації різноманітних освітніх ситуацій, у яких дитина слухає, говорить, ставить запитання, пояснює, описує, переказує, домовляється, створює власне висловлення й усвідомлює адресата.

Мультимодальний підхід узгоджено з такою логікою, оскільки у ньому передбачено організацію мовленнєвої діяльності із взаємодією слова, зображення, звуку, руху, жесту, простору, емоції, гри та цифрового ресурсу. У працях зарубіжних дослідників доведено, що сучасна комунікація є мультимодальною, а освітній процес слід спрямувати на розвиток здатності сприймати, інтерпретувати й створювати смисли в різних знакових системах [13, с. 60–92; 14; 15; 16].

У статті мультимодальні технології подано як педагогічно організовану систему способів, прийомів, засобів і видів діяльності, що забезпечують формування мовленнєвих умінь у цілеспрямованій взаємодії модусів комунікації: вербального, візуального, аудіального, жестового, рухового, просторового, предметно-практичного й цифрово-інтерактивного. Мультимодальність виходить за межі ілюстрування словесного матеріалу, оскільки кожен залучений модус виконує смислотвірну функцію й активізує певну мовленнєву дію дитини.

Для дітей дошкільного віку мультимодальність є природним способом пізнання й комунікації, оскільки мовлення в цей період тісно пов'язано з грою, рухом, емоцією, зображенням, предметною дією та художнім образом. Ефективне формування мовленнєвих умінь у

дошкільній освіті доцільно забезпечувати казкою, ілюстрацією, грою-драматизацією, сюжетною картиною, музично-ритмічними елементами, мовленнєвими ситуаціями, театралізованою діяльністю, простими візуальними схемами й дитячими висловленнями [9; 10; 11, с. 3–7].

У початковій школі мультимодальні технології зберігають ігровий та образний потенціал, поступово набуваючи навчально-пізнавальної спрямованості. Робота з підручником, малюнком, схемою, таблицею, коміксом, піктограмою, відеофрагментом, аудіозаписом, електронною вправою, інтерактивною дошкою, мапою історії чи коротким цифровим повідомленням дозволяє сприймати, осмислювати,

обговорювати й продукувати текст. Така діяльність відповідає завданням мовно-літературної освітньої галузі початкової школи [4–8; 12].

Для розв’язання досліджуваної проблеми класифікацію мультимодальних технологій доцільно здійснювати передусім за способом мовленнєвої діяльності, який вони активізують, а не за видом використаного засобу. Такий підхід запобігає звуженому тлумаченню мультимодальності як простого використання наочності або цифрових ресурсів. Методичної цінності мультимодальна технологія набуває за умови, що різні модули спрямовано на досягнення конкретної мовленнєвої мети.

Таблиця 1

Методичний потенціал мультимодальних технологій у формуванні мовленнєвих умінь дітей

Група технологій	Провідні модули	Мовленнєві дії	Приклади застосування
Візуально-мовленнєві	зображення, слово, колір, простір	опис, розповідь, добір слів, побудова речень	розповідь за картиною; мапа історії; добір заголовка; підпис до ілюстрації
Аудіально-мовленнєві	звук, інтонація, ритм, слово	слухання, розуміння, інтонаційна виразність	аудіоказка; римівка; переказ за опорними словами; інтонаційне читання
Кінетично-жестові	рух, жест, міміка, слово	розуміння інструкції, називання дій, вираження емоцій	руханка; пантоміма; називання виконаних дій; рольова інструкція
Театрально-ігрові	роль, дія, інтонація, простір	діалог, монолог, мовленнєва виразність	інсценізація казки; мінісценка; ляльковий театр; діалог персонажів
Текстово-візуальні	текст, схема, піктограма, таблиця	читання, розуміння тексту, переказ, структурування	мнемотаблиця; комікс; схема розповіді; перетворення тексту на мапу подій
Цифрово-інтерактивні	екранний текст, звук, відео, інтерактивна дія	називання, опис, відповідь, коротке повідомлення	цифрові флешкартки; інтерактивна вправа; повідомлення за відеофрагментом
Інтегровані	слово, зображення, звук, рух, роль, цифровий ресурс	зв’язне мовлення, текстотворення, творче висловлення	слухання казки; упорядкування ілюстрацій; інсценізація епізоду; створення продовження історії

Візуально-мовленнєві технології передбачають поєднання зорового образу й словесного висловлення. До цієї групи віднесено роботу із сюжетними й предметними малюнками, ілюстраціями до художніх творів, серіями картинок, коміксами, піктограмами, мнемотаблицями, мапами історій, візуальними словниками. Їх використання активізує описове мовлення, вміння встановлювати послідовність подій, добирати слова-ознаки й слова-дії, будувати речення, складати зв’язні розповіді та прогнозувати зміст тексту за візуальними опорами.

Аудіально-мовленнєві технології зорієнтовано на слухове сприймання мовлення, музики, інтонації, ритму, звуконаслідування, аудіоказок, пісень, римівок і коротких діалогів. Їх доцільно використовувати для формування фонематичного слуху, інтонаційної виразності, вміння слухати й розуміти усне повідомлення, відтворювати мовленнєвий зразок, розрізняти емоційне забарвлення мовлення.

Кінетично-жестові та театрально-ігрові технології відповідають віковим особливостям дітей дошкільного й молодшого шкільного віку, оскільки мовлення в цей період тісно пов’язане з рухом, мімікою, пантомімою, рольовою взаємодією, інтонацією та емоційним переживанням. Драматизація казок, рольові ігри, мінісценки, ляльковий театр і мовленнєві етюди сприяють розвитку діалогічного мовлення, мовленнєвої виразності, комунікативної ініціативності, вміння враховувати роль, адресата й ситуацію спілкування.

Текстово-візуальні технології охоплюють роботу з мультимодальними текстами, у яких словесну інформацію поєднано із зображенням, схемою, таблицею, інфографікою, умовними позначеннями, кольо-

ром, шрифтовим виділенням і просторовим розміщенням елементів. У початковій школі такі технології формують вміння читати цілісне повідомлення, у якому зміст постає через взаємодію словесного тексту й інших знакових систем [15; 17, с. 211–239].

Цифрово-інтерактивні технології потребують методично виваженого застосування. Інтерактивні дошки, цифрові флешкартки, навчальні застосунки, аудіо- й відеофрагменти, електронні книжки, інтерактивні вправи або презентації доцільні за умови, що вони стимулюють мовленнєву активність дитини, а не замінюють її пасивним переглядом. Такий підхід відповідає позиції UNESCO щодо педагогічно доцільного, віковідповідного й безпечного використання технологій у ранній і початковій освіті [20].

Інтегровані мультимодальні технології поєднують кілька груп засобів і передбачають комплексну мовленнєву діяльність. Наприклад, дитина слухає казку, розглядає ілюстрації, добирає піктограми до подій, відтворює діалог персонажів, інсценізує фрагмент, створює малюнок і складає власне продовження історії. Інтегровані технології мають значний мовленнєво-розвивальний потенціал, оскільки поєднують гру, мовлення, творчість, навчальну дію та комунікативну взаємодію.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. У результаті теоретичного аналізу обґрунтовано доцільність використання мультимодальних технологій у формуванні мовленнєвих умінь дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. З’ясовано, що їхній потенціал зумовлений природою дитячого сприймання й комунікації, у яких слово взаємодіє з образом, рухом, емоцією, грою,

інтонацією, жестом, предметною дією, простором і цифровим середовищем.

Уточнено зміст поняття «мультимодальні технології» в контексті мовленнєвого розвитку дітей. Їх розглянуто як педагогічно організовану систему способів, прийомів, засобів і видів діяльності, що забезпечують формування мовленнєвих умінь через цілеспрямовану взаємодію вербального, візуального, аудіального, жестового, рухового, просторового, предметно-практичного й цифрово-інтерактивного модусів. Методичну цінність таких технологій визначає не кількість залучених засобів, а здатність активізувати конкретні мовленнєві дії дитини: слухання, розуміння, називання, опис, діалог, переказ, пояснення, елементарне аргументування, створення усного або письмового висловлення.

Систематизовано мультимодальні технології за їхнім мовленнєво-розвивальним потенціалом. Виокремлено візуально-мовленнєві, аудіально-мовленнєві, кінетично-жестові, театральні-ігрові, текстово-візуальні, цифрово-інтерактивні та інтегровані технології. Запропонована класифікація дає змогу співвіднести кожну групу технологій із конкретними мовленнєвими діями, віковими особливостями дітей і методичними завданнями дошкільної та початкової освіти.

Практичне значення дослідження полягає в можливості використання його результатів для проєктування мовленнєвих ігор, занять, уроків, театралізованих вправ, завдань із візуальними опорами, цифрово підтриманих мовленнєвих практик і комплексних освітніх ситуацій, спрямованих на розвиток зв'язного мовлення, комунікативної ініціативності та здатності дитини створювати власне висловлення.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням методичної моделі формування мовленнєвих умінь дітей засобами мультимодальних технологій, укладанням системи мультимодальних вправ для дошкільної та початкової освіти й експериментальною перевіркою їхньої ефективності.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. *База даних «Законодавство України»*. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2145-19>.
2. Про дошкільну освіту : Закон України від 06.06.2024 № 3788-IX. *База даних «Законодавство України»*. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3788-20>.
3. Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти). Нова редакція : наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2021 № 33. Київ : МОН України, 2021. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-bazovogo-komponenta-doshkilnoyi-osviti-derzhavnogo-standartu-doshkilnoyi-osviti-nova-redakciya>.
4. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87. *База даних «Законодавство України»*. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/87-2018-%D0%BF>.
5. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко. 1–2 класи : затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22. Київ : МОН України, 2022. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Savchenko.pdf>.
6. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко. 3–4 класи : затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22. Київ : МОН

України, 2022. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Savchenko.pdf>.

7. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна. 1–2 класи : затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22. Київ : МОН України, 2022. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Shyuan.pdf>.

8. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна. 3–4 класи : затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22. Київ : МОН України, 2022. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Shyuan.pdf>.

9. Богуш А. М., Маліновська Н. В. *Методика розвитку мовлення та навчання рідної мови дітей раннього і дошкільного віку : підручник для учнів педагогічних коледжів спеціальності 012 «Дошкільна освіта»*. Київ : Слово, 2021. 334 с. URL: <https://irbis-nbuv.gov.ua/publ/REF-0000767996>.

10. Богуш А. М., Гавриш Н. В. *Дошкільна лінгводидактика: теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах : підручник / за ред. А. М. Богуш. 2-ге вид., допов. Київ : Слово, 2015. 704 с.*

11. Гавриш Н. *Мовлення дитини: впроваджуємо Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). Дошкільне виховання. 2021. № 3. С. 3–7.* URL: https://jmlil.com.ua/files/dv_2021-3/dv2021-3_p3.pdf.

12. *Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / за наук. ред. М. С. Вашуленка.* Київ : Літера ЛТД, 2010. 364 с.

13. The New London Group. *A Pedagogy of Multiliteracies: Designing Social Futures. Harvard Educational Review. 1996. Vol. 66. № 1. P. 60–92.* URL: <https://www.harvard.edu/educationalreview.org/content/66/1/60>.

14. Kress G. *Multimodality: A Social Semiotic Approach to Contemporary Communication.* London; New York: Routledge, 2010. 212 p. URL: <https://www.routledge.com/Multimodality-A-Social-Semiotic-Approach-to-Contemporary-Communication/Kress/p/book/9780415320610>.

15. Kress G., van Leeuwen T. *Reading Images: The Grammar of Visual Design.* 3rd ed. London; New York: Routledge, 2020. 288 p. URL: <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9781003099857/reading-images-gunther-kress-theo-van-leeuwen> (дата звернення: 07.05.2026).

16. Jewitt C., Bezemer J., O'Halloran K. *Introducing Multimodality.* London; New York: Routledge, 2016. 232 p. URL: <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9781315638027/introducing-multimodality-carey-jewitt-jeff-bezemer-kay-halloran>.

17. Walsh M. *Multimodal Literacy: What Does It Mean for Classroom Practice? The Australian Journal of Language and Literacy. 2010. Vol. 33. № 3. P. 211–239.* URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/BF03651836>.

18. Council of Europe. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume.* Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2020. 274 p. URL: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/cefr-companion-volume-and-its-language-versions>.

19. Lim F. V., Toh W., Nguyen T. T. H. *Multimodality in the English Language Classroom: A Systematic Review of Literature. Linguistics and Education. 2022. Vol. 69. Article 101048.* DOI: <https://doi.org/10.1016/j.linged.2022.101048>. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0898589822000365>.

20. Outhwaite L. A., Ang L., Herbert E., Sumner E., Van Herwegen J. *Technology and Learning for Early Childhood and Primary Education.* Paris: UNESCO, 2023. DOI: <https://doi.org/10.54676/GUXK4594>. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000386108.locale=en>.

REFERENCES

1. Pro osvitu : Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 № 2145-VIII [On Education: Law of Ukraine dated September 5, 2017 No. 2145-VIII]. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» / Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2145-19> [in Ukrainian]
2. Pro doshkilnu osvitu : Zakon Ukrainy vid 06.06.2024 № 3788-IX [On Preschool Education: Law of Ukraine dated June 6, 2024 No. 3788-IX]. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» / Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3788-20> [in Ukrainian]
3. Pro zatverdzhennia Bazovoho komponenta doshkilnoi osvity (Derzhavnogo standartu doshkilnoi osvity). Nova redaktsiia : nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 12.01.2021 № 33 [On Approval of the Basic Component of Preschool Education (State Standard of Preschool Education). New edition: Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated January 12, 2021 No. 33]. Kyiv : MON Ukrainy, 2021. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-bazovogo-komponenta-doshkilnoyi-osviti-derzhavnogo-standartu-doshkilnoyi-osviti-nova-redakciya> [in Ukrainian]
4. Pro zatverdzhennia Derzhavnogo standartu pochatkovoi osvity : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21.02.2018 № 87 [On Approval of the State Standard of Primary Education: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated February 21, 2018 No. 87]. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» / Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/87-2018-%D0%BF> [in Ukrainian]
5. Typova osvitnia prohrama, rozroblena pid kerivnytstvom O. Ya. Savchenko. 1–2 klasy : zatv. nakazom Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 12.08.2022 № 743-22 [Typical Educational Program Developed under the Leadership of O. Ya. Savchenko. Grades 1–2]. Kyiv : MON Ukrainy, 2022. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnia.prohrama.1-2.Savchenko.pdf> [in Ukrainian]
6. Typova osvitnia prohrama, rozroblena pid kerivnytstvom O. Ya. Savchenko. 3–4 klasy : zatv. nakazom Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 12.08.2022 № 743-22 [Typical Educational Program Developed under the Leadership of O. Ya. Savchenko. Grades 3–4]. Kyiv : MON Ukrainy, 2022. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnia.prohrama.1-4/Typova.osvitnia.prohrama.3-4.Savchenko.pdf> [in Ukrainian]
7. Typova osvitnia prohrama, rozroblena pid kerivnytstvom R. B. Shyiana. 1–2 klasy : zatv. nakazom Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 12.08.2022 № 743-22 [Typical Educational Program Developed under the Leadership of R. B. Shyian. Grades 1–2]. Kyiv : MON Ukrainy, 2022. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnia.prohrama.1-4/Typova.osvitnia.prohrama.1-2.Shyian.pdf> [in Ukrainian]
8. Typova osvitnia prohrama, rozroblena pid kerivnytstvom R. B. Shyiana. 3–4 klasy : zatv. nakazom Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 12.08.2022 № 743-22 [Typical Educational Program Developed under the Leadership of R. B. Shyian. Grades 3–4]. Kyiv : MON Ukrainy, 2022. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnia.prohrama.1-4/Typova.osvitnia.prohrama.3-4.Shyian.pdf> [in Ukrainian]
9. Bohush, A. M., & Malinovska, N. V. (2021). *Metodyka rozvytku movlennia ta navchannia ridnoi movy ditei rannoho i doshkilnoho viku* [Methods of Speech Development and Teaching the Native Language to Early and Preschool Children] : pidruchnyk. Kyiv : Slovo. 334. [1] s. [in Ukrainian]
10. Bohush, A. M., & Havrysh, N. V. (2015). *Doshkilna lnhvodydaktyka: teoriia i metodyka navchannia ditei ridnoi movy v doshkilnykh navchalnykh zakladakh* [Preschool Linguodidactics: Theory and Methods of Teaching Children Their Native Language in Preschool Educational Institutions] : pidruchnyk / za red. A. M. Bohush. 2-he vyd., dopov. Kyiv : Slovo. 704 s. [in Ukrainian]
11. Havrysh, N. (2021). *Movlennia dytyny: vprovadzhuiemo Bazovyi komponent doshkilnoi osvity (nova*

redaktsiia) [Child's Speech: Implementing the Basic Component of Preschool Education (New Edition)]. Doshkilne vykhovannia. № 3. S. 3–7. URL: https://jmil.com.ua/files/dv_2021-3/dv2021-3_p3.pdf [in Ukrainian]

12. Vashulenko, M. S. (Ed.). (2010). *Metodyka navchannia ukrainskoi movy v pochatkovii shkoli* [Methods of Teaching the Ukrainian Language in Primary School] : navchalno-metodychnyi posibnyk. Kyiv : Litera LTD. 364 s. [in Ukrainian]

13. The New London Group. (1996). *A Pedagogy of Multiliteracies: Designing Social Futures*. Harvard Educational Review. Vol. 66, № 1. P. 60–92. URL: <https://www.harvardeducationalreview.org/content/66/1/60>. [in English]

14. Kress, G. (2010). *Multimodality: A Social Semiotic Approach to Contemporary Communication*. London; New York : Routledge. 212 p. [in English]

15. Kress, G., & van Leeuwen, T. (2020). *Reading Images: The Grammar of Visual Design*. 3rd ed. London; New York : Routledge. 288 p. [in English]

16. Jewitt, C., Bezemer, J., & O'Halloran, K. (2016). *Introducing Multimodality*. London ; New York : Routledge. 232 p. [in English]

17. Walsh, M. (2010). *Multimodal Literacy: What Does It Mean for Classroom Practice? The Australian Journal of Language and Literacy*. Vol. 33. № 3. P. 211–239. [in English]

18. Council of Europe. (2020). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume*. Strasbourg : Council of Europe Publishing. 274 p. [in English]

19. Lim, F. V., Toh, W., & Nguyen, T. T. H. (2022). *Multimodality in the English Language Classroom: A Systematic Review of Literature*. Linguistics and Education. Vol. 69. Article 101048. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.linged.2022.101048>. [in English]

20. Outhwaite, L. A., Ang, L., Herbert, E., Sumner, E., & Van Herwegen, J. (2023). *Technology and Learning for Early Childhood and Primary Education*. Paris : UNESCO. DOI: <https://doi.org/10.54676/GUXK4594>. [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

КІНДЕЙ Леся – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх педагогів до мовленнєвого розвитку здобувачів дошкільної та початкової освіти, мультимодальні технології, українськомовна освіта дітей.

НИКІТИНА Олена – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх педагогів до мовленнєвого розвитку здобувачів дошкільної та початкової освіти, мультимодальні технології, англійськомовна освіта дітей.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

KINDEI Lesia – Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Preschool and Primary Education of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: professional training of future teachers for the speech development of preschool and primary school learners, multimodal technologies, Ukrainian-language education of children.

NIKITINA Olena – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Preschool and Primary Education of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: professional training of future teachers for the speech development of preschool and primary school learners, multimodal technologies, English-language education of children.

Стаття надійшла до редакції 19.03.2026 р.

Стаття прийнята до друку 29.03.2026 р.